

Nr 456.

Av herr Håstad, om utvidgning av kretsen av de tysklands-svenskar, som skola vara behöriga till hjälp från de år 1950 anvisade krigsförsäkringsmedlen.

När 1950 års riksdag behandlade förslaget om riktlinjer för en tvångsclearing med Tyskland och därvid bestämde principerna för fördelningen av de s. k. tyskmedlen, avstod svenska staten i enlighet med regeringens förslag från 6 milj. kronor av krigsförsäkringsnämndens tillgodohavanden och ställde dessa till förfogande för att genom den för dessa frågor förstärkta likvidationsnämndens försorg användas till hjälp åt sådana tysklandssvenskar, som utan att ha en fordran på clearingen dock till följd av krigshandlingar tillfogats skada eller lidit förlust i Tyskland. Hjälpen skulle lämnas efter individuell prövning. Riksdagen uttalade också att det "icke torde vara uteslutet att framdeles till förnyat övervägande upptaga frågan, huruvida någon ytterligare ersättning kan beredas tysklandssvenskarna av statsmedel", därest de 6 miljonerna från krigsförsäkringsnämnden skulle visa sig klart otillräckliga. För de s. k. ömmande fallen inom clearingens ram rekommenderade riksdagen en vidhjärtad rätt för regeringen att bevilja dispens från clearingbestämmelserna. När det gällde bägge dessa grupper visade sig riksdagen alltså mycket mån om att använda medlen på ett sådant sätt att de mest behövande skulle bli hjälpta på väg, när det för dem gällde att bygga upp en ny existens i Sverige.

I ett hänseende vill jag här nedan ta upp frågan om villkoren för denna del av likvidationsverksamheten.

I enlighet med regeringens förslag fastställde riksdagen att till kategorien gäldenärer, som skulle omfattas av tvångsclearingen, skulle hänföras tyska staten, tyska juridiska personer och tyska medborgare, som under andra världskriget varit bosatta i Tyskland, men icke andra rättssubjekt. Med Tyskland avsågs tyska riket i dess utsträckning före den 1 januari 1938. I analogi härmed ha också till tysklandssvenskar hänförts blott de som under kriget bodde i de delar av krigets Tyskland, som den 1 januari hörde under riket. Österrike, Sudetområdet och Warthegau ha sålunda uteslutits. Härigenom ha åtskilliga tysklandssvenskar — det har sagts ett par hundra — eliminerats från möjligheten att erhålla hjälp. Säkerligen befinner sig bland dem mången som kommit att lida oförskyllt eller inte haft något reellt val när de bosatt sig i de ifrågavarande delarna av Tyska riket.

Med tanke på att de medel, från vilka hjälp till tysklandssvenskar utbetalas, utgöras av en del av behållningen i den svenska krigsförsäkringen torde det inte vara tvingande nödvändigt att fastställa samma krav på vistelse i det ursprungliga Tyskland som när det gäller utdelning ur tvångsclearingen. Sverige kan för tysklandssvenskarna uppställa mindre snäva fordringar, så mycket mera som prövningen är individuell och hänsyn i varje särskilt fall skall tas till föreliggande omständigheter. Möjligt är dock att en motsvarande utvidgning av stadgandena rörande Tysklands gräns i särskilda fall dispensvägen bör kunna medges även i avseende på de s. k. ömmande fallen.

Om på ovan angivet sätt en uppmjukning av reglerna angående Tysklands gränser kommer till stånd, böra de, vilkas framställningar med hänsyn till dessa regler redan avslagits, medges rätt att förnya sina framställningar till nämnden.

Med hänvisning till vad som ovan anförts hemställer jag,

att riksdagen måtte besluta att kretsen av tysklandssvenskar, som i samband med tvångsclearingen med Tyskland skola vara behöriga till hjälp från de sex miljoner krigsförsäkringsmedel, som svenska staten 1950 anvisade för bispäringande av tysklandssvenskar, skall vidgas på så sätt att hjälpen må i särskilda fall tillkomma även de tysklandssvenskar, som under kriget bodde i de av Tyska riket efter den 1 januari 1938 erövrade områdena.

Stockholm den 27 januari 1954.

Elis Håstad.

Nr 457.

Av herr Östlund, med förslag till lag om ändring i 9 kap.
33 § vattenlagen.

(Lika lydande med motion i Första kammaren, nr 348.)

Stockholm den 27 januari 1954.

Carl Östlund.